

ANDELE & DEMONI

Františka Vrbenská

ZLATÝ OBLAK, ČERNÁ VODA

Vykročil nicotou a tma se rozpadla do myriád průzračných skříněk s nashromážděnými exponáty. Duše... Jeho úžasná, kosmicky dokonalá sbírka!

Počátečních pár eónů ho nic takového nenapadlo. Bavil se hrou s ohněm a popelem a smrtí, s lucidním chladem a s rozpadem plazmy. Trochu experimentoval s negacemi. Postupem věků sem tam sebral a odložil zajímavější položku, jako člověk, co kráčí po pláži, aby si v osadě koupil rybu, a maně strčí do kapsáře zajímavý oblázek. Až později mu přišlo na mysl budování kolekce. To tehdy, když zjistil, že esence v nitru entit vzájemným dotekem sílí a nabývají jasů.

Bloumal mezi zářícími, pestrobarevnými schránkami a kochal se jejich obsahem. Duše blikaly, komíhaly se, chvěly. Kličkoval mezi nimi rychlostí světla – ve své pravé podobě neměl problém s fyzikálními zákony – na pár nanosekund se zastavoval u těch nejpozoruhodnějších. Těšil se vírem jejich odstínů. Fádní onyx či alabastr nestojí za jediný pohyb imaginárního malíku. Některé stačilo zvednout, jiné si v jejich nositelích dotvořil. Možná v nich zůstávalo jakési zbytkové vědomí, což jej v nejmenším nezajímalo.

Každého sběratele dříve či později pohltní vašeň doplňovat a rozšiřovat... Rozvlnil výseč metaprostoru a vymodeloval simulaci své oblíbené galaxie, aby si vytipoval nastávající loviště. Vyhnul se místům, kde by případně konfrontoval Onoho druhého. Škrtl mezihvězdný konflikt Dayayulla eelukal, tam byli superparchanti všichni, a šedivě učesanou civilizaci Abantu ab'ekisa. Snížil měřítko na osmdesátý čtvrtý level a vyladil parametry.

Bude potřebovat převlek. Pokud možno nenápadný, důmyslný, všestranně užitečný; a bohužel jako vždy těžce omezující. Metaprostor škytl a z jeho šustivé vrásky vypadl katalog návrhů.

Cihlové zdi natřené vápnem, na nízkém stolku samovar, horké chlebové placky, sušené meruňky; čejchanou se vznáší chutné vůně a nálož sytých novinek.

„Utopil se ten bavič a zpěvák, Eredek. Cestou, když ho pozvali k Azíz-chónovi!“

„Dobrý blázen to byl... Inu, řeka divoká, zrádný brod. Náš chán pořádá hostinu?“

„Na oslavu. Míří sem oddíl vládního vojska, aby pročesal naši Vrbovou dolinu. Stahují se sem rebelové. A taky se nám Azíz oženil!“

„Mašalláh, má roků víc než vousů na bradě. Nabídni si skopovou taštičku a povídej.“

„Chán se opozdil s daněmi, tak si chce udělat dobré oko. O buřičích jsem zaslechl. Prý jich pár chytli a nechali sežrat velbloudími štěnicemi.“

„Nuzota z hor se začala vztekat... Nepomůže, když mezi pár prosebníků rozdělí Azíz-chón zbytky z hodů. Vojáci jim dají co proto, Alláh je veliký. A čípak dceru si chán vzal?“

„Nicka, *cheč-kas*. Sirota! Vyžle z jedné osady v těch skalách nad soutěskou. To Eredek mu ji dohodil, že je holka hezčí než nebeská perí.“

„Mhh, je ten Azíz šťastlivec, teď se má jako v zahradě Ráje. Ale jí chánovy ostatní manželky vyškube copy.“

„Nová žena musí počkat. Azíz-chón si teď užívá jiných radostí! Do města přijel Juhari az sangcho, *Ten cizí ze skal*.“

„Ó, to jsi měl říci nejdřív, Chorame. Dlouho se tu Neporazitelný neukázal. Kdopak ho tentokrát vyzval k souboji nad hrací deskou? Á, nech mne hádat...“

Kapitán Džabar Doherty se vztyčil v sedle a ohlédl se za sebe. Příkré skalní stěny si mezi sebou předávaly přehršel zvuků. Pochodoval oddíl nepravidelného vojska o šedesáti mužích, přes ramena těžké karabiny Martini-Henry. Doprovázel je klapot kopyt pár koní a hrstky soumarů. Část nesla zásoby a střelivo, tři zvířata táhla dvě devítiliberní polní děla na skřípajících kolech a zánovní gatling – šest hlavních, klika, bubnový zásobník.

Kraj byl sice úchvatný, drsný, pláň už teď v rozběhu léta spálené sluncem, kolem nich až do nebes hory pod bílými závoji. Chudé vesnice páchly. Rozptýlení žádné, strava mizerná, mouka z drcených moruší. Situaci neulehčilo, že Dohertyho vojáci hovořili pouze zdejším jazykem pamirí. Jejich nářečí zase nerozuměl kapitán, jinak slušně ovládající bucharskou tádžičtinu. Jediné štěstí, že mu přidělili tlumočníka.

„Doufám, že se cítíte dobře, sáhíbe *subedare*,“ pravil zrovna ten muž jménem Farchod. Natřásal se vedle něj na obstarožní hnědce. Široká přátelská tvář přímo zářila, pod hustým nakrouceným knírem se leskly bělostné řezáky drobátko v předkusu.

„Kdy budeme doplňovat zásoby?“ zeptal se mladý důstojník. Podle základních pouček, které mu vštípili v armádě Jejího Veličenstva, se neměl svěřovat domorodcům, navazovat s nimi důvěrné vztahy a nikdy, nikdy před nimi projevit slabost, nejistotu či neznalost. Ani mrknutím nedal najevo, že mu trne zadek z nepohodlného sedla a jeho kůň má tvrdou hubu. Hlava Džabara Dohertyho byla nepoddajnější a předčila i kamení kolem.

Nic jiného mu ani nezbývalo. Jeho otcem byl irský podporučík s prázdnými kapsami, který jakž takž legitimizoval poměr se snědou *patakou* z Lahore, aby vzápětí během tažení neheroicky zesnul na choleru. Synek se musel tak často a tvrdě rvát, až na sebe nakonec upozornil. Dostal britskou výchovu a postupně se prosadil ve zvláštních službách. Podnikal riskantní akce a u Faráhu čelil mnohonásobné přesile banditů. Nevěřil, že by existovalo nebezpečí, které by jej donutilo couvnout.

„Zítř ráno dorazíme do Nisuru, sáhíbe. Není to veliké město, ale odpočinete si a pobavíte se. Najdete tam ženy, které vám půjčí svoji pokrývku,“ významně zamrkal tlumočník, „karavanseráj s pohodlným lůžkem a kořeněným pilafem, lázně – a taky hernu při čejchaně U broskvového květu. Její věhlas šíří poutníci až do sídelního města.“

Doherty pokývl a dal si záležet, aby nedal najevo emoce, popravdě smíšené. Lepší nevalné pohodlí než pokrývka na kamenité studené zemi, ale o městě zapadlém pod zády pohoří postrádal iluze. Svinstvo na ulicích, blechy, páchnoucí stoky a žebráci se zkaženými zuby. Další porci díky štěstěně, že tlumočník má viditelně chrup v pořádku.

„Budu tě potřebovat, Farchode,“ prohodil stroze. „Chci získat nějaké zprávy...é...o místních poměrech.“

V zájmu murghabského šáha, oficiálního spojence Koruny, a pro záměry Velké hry mezi Anglií a Ruskem plnil zvláštní, ovšem nevábný úkol: zkrotit *sarkaše*, místní povstalce. Musí je vylákat z úkrytů a rozdrtit. Kapitánovi se to nelíbilo. Nepochyboval, že jeho přechodné nasazení na šáhově dvoře doporučil plukovník Macnaghten, aby se mohl v Simle sám dvořit mírně švidravé slečně Williamsonové s vydatným věnem. Jedinou možností je tvrdě splnit poslání a vydobýt si návrat do indické *British Raj* - s povýšením!

„Sáhibe *subedare*, pak by určitě stálo za to zastavit se u Broskvového květu. Tam se semelou všechny drby, pane!“

Hooop! Čtyři malé kostěné čtyřštěny propadly vzduchem, odrazily se od rohože, poskočily a zůstaly ležet. Obarvené hroty čněly vyzývavě vzhůru, ty neoznačené spočinuly na podložce.

„Nebesa mi přejí,“ zaskřípěl stařecký hlas. „Vkládám čtyři zlaté svitky a začínám!“

„Dorovnáвам, ctihodný,“ odpovídal mladší, jako by poklepal na kovový štít.

V herně bylo horko, čela pod turbany a t'ubetějkami se rosila potem. Štiplavý kouř ze sušeného trusu a mastný dým z olejových lamp se svorně městnaly pod vyřezávanými trámy. Hliněné zdi téměř praskaly, tolik hráčů a čumilů se vecpalo dovnitř. Takovou podívanou si nesmějí nechat ujít! Sázeli se mezi sebou. Někdo volal, že vyhraje šedobradý a mazaný Azíz-chón. Další se dohadovali, že určitě zvítězí jeho soupeř, Juhari.

Hráči klečeli na koberečcích proti sobě, obklopeni hlučným kruhem diváků, mezi sebou hrst žetonů z obarvených skořápek oříšků, dvakrát sedm hracích kamenů a desku se třemi řadami čtvercových políček. Střídaly se na nich vzory hvězd, sluncí a zubatých tlam z perleti a tmavé rohoviny. Azíz-chón v hedvábném chalátu kývl na svůj doprovod – ozbrojený, dokud nevešli do herny a nesvěřili své čepele místní ostraze. Ať zůstávají ve střehu! Tři pořízci poslušně kývli.

„Ztište se!“ křikl Bozingar, majitel podniku. Hubený, snědý, nos jako sekyrka; blýskne zornicemi, umlčí každého.

Pravda, hraje se o mnoho a *ljudo* si žádá klid a soustředění. Podobá se souboji, mečovému tanci, válečnému tažení. Kdo první dovede alespoň jednoho ze svých sedmi pěsců – vojínů do cíle a naopak odstraní z desky soupeřovy kameny, bere cenný vklad. Střetá se důvtip a prozíravost, smělost a obezřetnost. A kostky, potvůrky zlomyslné, předvádějí úskoky osudu, co umí zlomit vaz nejlepším z bojovníků.

Diváci stěží špitnou, poulí oči, hryžou pěsti, drbou se za ušima. A hráči, ti nevypraví ani slůvko, zapomněli na piály se silným soleným čajem. Jen plamínky zaprskají a ve větru zaskřípne křivá okenice. Pěšci vedení myslí a rukama soupeřů odhodlaně postupují proti sobě, vyhýbají se, svádějí půtky, vyhazují se z políček, padají do zajetí a znovu se vracejí na bojiště.

Šepot nezdolných sázkařů, ne hlasitější než šelest trávy.

„Hej, tenhle Azíz, to je chytrák! Jak šikovně sebral Juharimu kámen!“

„Pchá, Cizí ho nechal. Na desce se jich shromáždilo moc, neprošel by s dalším. Jen si uvolnil cestu do cíle.“

„Azíz-chón se mračí a pokašlává! Ó, to vypadá, že se mu nevede!“

„Juhari se usmívá. Vyhraje, určitě vyhraje! Stálo mi to za to vypravit se sem až z Ferrázu!“

„Bodejt', Cizí přichází jen jednou za dlouhý čas, vždycky o novoluní. Škoda ho promeškat.“

„To se ví, že zvítězí, to je jasné. Nikdo nedokáže hrát ljudo líp než on. Proto ho lidé vyzývají k utkání. Hlupáci, myslí si, že právě oni mu srazí hřebínek. Jenže Juhari je dév. Neporazitelný. Nestárne, zná kouzla, létá vzduchem!“

„Jaký démon, ty osle? Má rohy? Má drápy a tesáky? Vypadá jako člověk! A z města odjíždí na svém koni, na žádném oblaku!“

„Ba ne, vypadá jinak. V davu bys ho nepřehlédl. Nosí loveckou kazajku a kolem hlavy modrý šátek, zastřižený vous...“

„Á, Chorame, takových se najde pár!“

„Ale chodí jinak, rozhlíží se jinak. Podíváš se mu do očí a porozumíš, že i rozvažuje po svém...“

„Hé, ty jsi ale mudrlant! Prý jinak! Prý dév! Psi na něj neštěkají ani před ním neutečou.“

„Taky se k němu nelísají. Podívej, zase mu kostky přály! Ochočil si štěstí – není obyčejný smrtelník!“

„Dávej přece pozor! Ou, ou, ou, náš chán dostane přes nos!“

„Už je to tady! Juhari zahnal ovci do chléva!“

Azíz-chón zbledl, zrudl, rozkřikl se: „Očaroval jsi kostky!“

„Nepřemýšlíš o hře,“ odtušil Cizí nevzrušeně, pozvedl piálu a usrkl čaje. „Pak ti nepomůže ani Šťastný bůžek z Kitaje. Bozingare, pojd' předat výhru.“

Pán herny, sebejistota sama, teď znejistěl. Juhari jako vítěz dostane Azízovo zlato, o tom žádný spor. Už jen tím, že po něm Bozingar sáhne a obřadně vloží svitky do Juhariho pravice, chána podráždí. A stařec je mstivý jako zlá klisna.

Muž v modrém šátku se zvedl jediným vláčným pohybem, nastavil úzkou dlaň. „Prohra se smířením je lepší než výhra s nepřátelstvím. Ale já se ceny nevzdám.“

Ted' se vztyčil i Azíz-chón, co nejdůstojněji mu znavené kosti dovolily. „Udav se,“ zasyčel.

Juhari zastrčil svoje a chánovo zlato za košili, utáhl opasek. „Ať vám nebesa přejí, lidé,“ řekl tak, aby jej všichni slyšeli. Nepotřeboval křičet: zatím ani nedutali. „Uvidíme se.“

Hodil Bozingarovi pár stříbrných, otočil se a lehkým krokem vyšel na hlavní ulici. Vítr zatím zesílil a proháněl kotouče prachu.

Jak za Cizím zavlál závěs ve vchodu, vybuchla vřava. Hlaholili jeden přes druhého, plácali se do zad, dupali. Pár diváků se přitočilo k Azíz-chónovi, uklánějí se a chválí důmyslné tahy, které se mu povedly. Ale stařec je zahání zlobnými gesty, zato svoji ochranku přivolává.

„Běžte za ním! Urazil mě! Nařkl mne, že mám tupou mysl! Dejte drzounovi co proto a můj ukradený majetek mu nactpěte do chřtánu!“

Ramenáči se hrnou ven, vyplašený posluha jim sám strká jílce jejich šavlí do rukou.

„Znectil jsi našeho pána!“ haleká nejvyšší z Azízových pohůnků. „Podvádíš!“

Cizí rázoval ke stáji pro svého koně, ale otočil se proti nim a neustoupil. „Chcete se prát?“ zeptal se zpříma.

„Musíme,“ zamumlal jeden.

„Chceme!“ zařval druhý a pokročil tak, aby zahradil Cizímu cestu.

Třetí se rovnou vrhl do útoku, pěsti jako řeznické palice. Velblouda by s nimi srazil. Každý už vidí, jak se Juhari natáhne před hernou.

Cizí ze skal jen nastaví dlaň, chytí pořízka za pravici, zkroutí ji a zároveň mu zasadí úder pod hrudní kost. Než bys mrkl, obíhá zprava druhého a cestou ho vezme loktem do týla. Poslední vazbič se Cizímu vrhá vstříc, ale Juhari vykopne hbitě jako zajíc a nabere chlapa nártem do spánku. A lidé zírají s otevřenými pusami, jak se štíhlý muž v modrém šátku sklání, odepíná padlým Azízovým pohůnkům pochvy s čepelemi i s řemením, svazuje zbraně dohromady a upevňuje je k sedlu svého plaváka, kterého mu právě přivedl podomek.

Z herny vykoukl Azíz-chón a zezelenal vzteky. Juhari odcházel s jeho zlatem i kusem starcovy blyštivé pověsti. Nespěchal; koně, nevelkého a huňatého, vedl za uzdu.

Lidé ho provázejí, natahují krky, štěbetají, hotové hejno hus. Nevšímá si jich, s nikým nepromluví, až se brumlající zástup pomalu rozptýlí. Dnes už další zábava nebude... Ó ne, chyba, ten lomoz a prašný oblak – vojáci přijíždějí! V čele dva jezdci, za nimi určení pěšáci, s ocáskem divné velké zbraně na kolečkách a houfkem obtížených soumarů.

Cizí minul vojenský kontingent, jako by byli jen horkým vzduchem zvlněným nad planinou. Nepozdravil. Vyšvihl se na plavákův hřbet, pobídl koně a lehkým klusem mizel za posledními domy. Nehrbil se při jízdě jako stepní nomádi, ale v sedle se držel zpříma; tak jezdívají vojíni s drilem výcviku.

Džabar Doherty se zaškaredil. Zvykl si na víc úcty, pracně vydobyté. Nebesy zapomenutý, odbojný kraj!

„Zastavit stát!“ zahulákal. „É, pohov!“ Důstojně sestoupil vzdor namoženým svalům dolních končetin. Musí ve městě zařídit ubytování. Ale proč by on sám? Ať to pořeší tlumočník!

Podsaditý, kníratý Farchod seskočil na zem jako kulihrášek. Mávl na nejbližší z rozcházejících se diváků. V prostém chalátu barvy suchého listí se od nich nelišil. „Kdo odtud odjíždí?“ kývl hlavou k prašným vírkům ve stopách Juhariho ryzáka.

„Jasný pane,“ ozval se Bozinger, „nejlepší hráč v zemi. Říkají, že je dév a čaruje.“

Farchodovi zaškubal koutek úst. „Vida, vida,“ pronesl zlehka. Luskal prsty. „Použijeme napajedla ve dvoře – patří ti, že? – aby se naše zvířata i vojáci občerstvili. Pověz mému veliteli,“ pro změnu pokynul k Džabarovi, „kde se tady ve městě můžeme na den dva usadit?“

„U mne, chrabří válečníci,“ lahodně pravil Azíz-chón a naznačil úklonu. Prsty se dotkly prsou, vzlétly k ústům a zavadily o čelo pod bělostí zářícím turbanem z hedvábí. „Naleznete útočiště v mé opevněné usedlosti, jak se vám zlíbí. Jen půl dne cesty nad úbočí, vedle mostu z kamene, který zbudovali moji předkové... Buďte mými hosty, ó tvůrci řádu a pořádku.“

Tlumočník pohotově přeložil a ze svého dodal: „Sáhibe, upřímně bych doporučil, abyste pozvání zvážil. Ušetříme si starosti a výlohy!“

Kapitán Doherty na okamžik zauvažoval, jestli se nejedná o past rebelujících *sarkašů* – ozbrojených intelektuálů, mladých reformátorů, kteří hodlají svrhnout autority a narušit víru. Avšak zámožný stařec k těmto bláznům patřit nemohl. „*Inšalláh*, přijímám,“ kývl oficír důstojně.

„Čekal jsem, že se zastavíš v mém skromném domě za hradbami města...jako vždycky. Buď si jistý, Juhari, že tě nikdo nezahlédl. Žiju tady jediný a stmívá se. Dáš si čaj a sambusu?“

„Nepotřebuji jídlo, Chorame. Zato tě poprosím, abys mi za čtyři zlaté svitky opatřil věci z tohohle seznamu. Potraviny, kovy, nástroje, semena. Pro něco budeš muset do Samarkandu, tady bys ty západní léky a chemikálie nesehnal.“

„Já vím, Cizí! Jako vždycky, cho!“

„Nech si, co zbude z peněz.“

„Nebudu tě šidit víc, než je slušné. Tak... Sadriddín ti vzkazuje, že by uvítal, kdyby ses ujal velení místo něho. *Sarkaši* tě potřebují, tvoji chytrou hlavu, tvoji sílu a zbraně.“

„Vyřid' mu, že nepřijmu. Vzpoura v Mughrabu je zbytečná. Za pár let stejně přijdou Rusové a zemi zaberou, mullům pohrozí, přivezou telegraf, noviny a nové školy.“

„Hé, Juhari, brali bychom raději Angličany!“

„Je to jedno. Ti, nebo tamti. Jste jen hlídací psi na hranicích mezi říšemi.“

„Jak to víš? Vzpoura může všechno změnit, svrhneme šáha a budeme poroučet mocným. Když chtějí hafany, ať je dobře krmí!“

„Neposlušné čokly střilejí a topí. Poznal jsem mnoho, Chorame. Cítil jsem hořící maso a hnijící maso. Nemám rád zbytečné skutky. Ani výzbroj vám nezajistím.“

„Co ti mám říct? Jsi Cizí ze skal, hlídáš si svoje sídlo a tohle je tvoje volba. Pošlu zprávu Sadriddínovi. Ale buď opatrný, příteli! Kdy se stavíš pro zboží ze soupisu?“

„Stihneš obstarat všechno dřív, než se objeví příští nový měsíc? Potom taky přivezu Taríqího s jeho ženou.“

„Á, není to ten z tvých lidí, co nemá nohy?“

„Co má být? Je švec nad jiné šikovný, a jeho Zarín je sice slepá, ale tkát dovede líp než kdokoli v kraji. V Nisuru budou brzy potřebovat obuvníka.“

„Jakpak to víš?“

„Poslouchám lidi, když se mezi ně dostanu. Starý Pajrav se odstěhuje. Jeho dcera se provdala do vedlejší vesnice, někdo ze sousedů si stěžoval na špatně ušité střevíce a Pajravův zeť poptával dřevo na trámy.“

„Jsi vážně děv. Hm... Nechej mi tu taky šavle! Co s nimi?“

„Pro moje lidi. Dobře, zařídím se jinak. Chceš je se ziskem prodat? Připiš mi je k dobru, ale *sarkašům* je nedávej, vezmi je na trh do Samarkandu.“

„Juhari, nepřenocuješ u mne? Věříš mi přece?“

„Spánek je ztráta času... Třeba věčnost, stejně z ní ubývá!“

Na dlouhém nízkém stolku pokrytém vyšívaným ubrusem trůnily pokrmy a vážení muži, kteří klečeli kolem slavnostní tabule, je hltali očima, vstřebávali chřípím... a po modlitbě, jíž vzdali dík Stvořiteli, se nemohli nasytit ohňostroje chutí. Chválili kuchaře a mnohem více hostitele, velkorysého Azíz-chóna.

Sytá, sladce kořeněná, rozkošně tučná vůně! Barvy, jako by rozsypal šáhovu pokladnici! Mísy, podnosy a misky, konvice a piály. Obrovská nádoba se zlatavým pilafem, který si strávníci nabírali kusy placek nan; jiná s kaší z chleba a jogurtu pod závějí zeleniny a skopového. Saláty pestřejší než jarní louka, vývar s fazolemi a hovězím a mrkví, jehněčí kýta, smažené taštičky, smetanová chalva, oříšky a ovoce...

Farchod se cpal, bohatýrský knír mu zvlhl potem a šťávou z jídel. Kapitán Doherty by si hodokvas užíval víc, kdyby mohl orientální lahůdky zapíjet poctivou whiskey a ne slaným čajem. Vadilo mu a znepokojovalo jej, že hovoru nerozumí. Zachytil roztroušená slůvka, rozeznal kus věty: nezbývalo než spolehnout se na tlumočníka. Veselý chlapík mezi vydatnými sousty nepřestával brebentit a Džabar jej co chvíli upozorňoval, ať nezapomíná překládat.

„Ve městě jsme dopadli podezřelého poběhlíka,“ vykládal zrovna Farchod, „můj velitel nám přikázal, ať se ho pořádně vyptáme. Když jsme darebovi víc naložili, prozradil nám, že *sarkaši* se ukrývají tam, kde Vrbová dolina obkružuje patu hor a přechází v pláň.“

„Jsou nebezpeční,“ utrousil nezdvořile někdo s brokátovým pasem, aniž by počkal na chánovo vyjádření. „Spolčují se s Rusy. A pak se rozzlobí Angličané a bude se tu válčit jako vedle v afghánském emirátu.“

„Strakatý pes, žlutý pes, pořád pes!“ Azíz-chón se zlostně zašklebil, třebaže jeho nevůle nesměřovala proti nevychovanci s drahou šerpou. Stále jej pálila včerejší prohra. Kvůli ní obětoval spoustu peněz na hodokvas a stravu pro vojáky. Ještěže je teď období, kdy mu vesničané splácejí dluhy a odevzdávají daně: zrno, hrách, meruňky, moruše. Když nemají, vezme jim osly.

Neméně však pěníl v mysli kvůli své mladinké manželce. Tvář má líbeznou, postavu jako svěží proutek – no, mohla by se zaoblit v bocích a mít kulatější ňadra. Spraví se to s vydatnou výživou, co jí dosud bědně chyběla, a manželské rozkoše přispějí k dívčinu rozkvětu. Čtyřicet zlatých za ni vysázel, netýkavku! Když jí v noci posypal vlasy kouzelným práškem, co rozvášňuje ženy, rafla Azíze do ruky. Paličatá je, tahle Marjam! Kdyby odmlouvala, jenže ona mlčí jako tma, klopí řasy, nebo na chotě upře zelené tůně očí: na jejich dně rmut a vzdor.

„Pověz svému kapitánu,“ štěkl Azíz k tlumočnickovi, „že se rebelové srocují kolem falešného hráče a zbojníka, kterého zdejší nazývají Juhari az sangcho.“

„Kde ho najdu?“ zpozorněl Doherty.

„Sídlí ve staré pevnosti mezi útesy nad Vrbovou dolinou,“ vzpomněl si ryšavý stařec naproti, otřepal z prstů kousky přezrálého melounu. „Prý není tak vznešená a nemá tak vysokou hradbu jako dům našeho chána, kéž jej Alláh chrání!“

Skromnější host vedle brokátové velebnosti se také vmísil do hovoru: „U nás v dolině všichni vědí, že Cizí ze skal je dév! Střeží ho smečka zrůd a kouzla.“

„Hé, Choram vypravěči! Vylizovači mis! Proto tě zvou na slavnosti, abys počestné věřící obveseloval historkami a báchorkami. Vykládej, jak jsi spal s imámovou ženou! A jak jsi v Buchaře ukradl velblouda i s jeho pánem!“

„Á, tenhle Choram se vždycky odněkud vynoří, jako by ho přivál pekelný vítr, fuj! Není divu, že se kmotří s démony – hehe, namalovanými na stěnu.“

„Zahlédl jsem ty obludy Cizího,“ zaznělo z dolní části hodovní tabule. „Choram nelže! Jsou odporné a strašlivé...“ Mluvčí rychle spláchl tu hrůzu hltem meruňkové omáčky.

„Jsem povinován šáhovi Mughrabu a Jejímu Veličenstvu královně, panovnici nad polovinou světa,“ prohlásil obřadně Džabar Doherty, „abych zde nastolil řád a poslušnost. Mezi nebem a zemí není síla, která by mne a moje vojáky zastavila. É...inšalláh!“

Farchod tlumočil; možná dodal něco navíc. Dohertyho ten výpadek ve sděleních štal, cítil se bezmocný.

Azíz-chón spokojeně zamnul tenkýma rukama. „Tvůj oddíl by mohl být početnější,“ poznamenal, „ale vezeš s sebou západní účinnou zbraň. Dám ti nějaké zásoby a pár svých mužů, aby ti ukazovali cestu Vrbovou dolinou. Vyrazíš zítra ráno!“

Sbor bradatých hostí pochvalně zahýkal, nad zpola prázdnými mísami poletovalo hejno dobrých rad.

„Řekni mu, že zmocněnce dvou vladařů nemá co úkolovat!“ zasyčel kapitán, když si vyslechl překlad chánova rozhodnutí.

„Nechal bych to tak,“ mínil nevzrušeně Farchod. Obratně uzmul poslední cibulový šáteček z tácu. „Průvodci se hodí, ale chánovi nejsi zodpovědný. Zařídíš se podle sebe.“

Jeho tlumočník ještě žvýkal, ale Džabara zamrazilo, když postřehl, jak si měří hostitele dlouhým, chladně oceňujícím pohledem, jako by zvažoval koupi koně na trhu.

Příjemně syt, zamířil Farchod ven z hodovní síně a z budovy paláce. Teď už si kapitán poradí bez něj. A kdyby ne, co na tom? Tahá za krátkou slámku! Vojáci se usídlili na nádvoří, on sám s velitelem byli uctěni vlastní, byť malou komnatou. Ale nechtělo se mu odpočívat. Horská noc byla chladná a svěží, mámila hlavu tisíci čistých vůní. Až sem doléhaly vzdechy a dusot řeky, stromy v chánově sadu šuměly. Vydal se mezi ně. Ahé! Nebyl jediný, koho napadlo těšit se ze stínu korun pod jiskřícími hvězdami.

„Pokoř tobě, děvče,“ vlídně pozdravil štíhlou postavu. Není za māk vhodné oslovovat ženy v domě velkého pána, ovšem zvědavost mu nedala. Hádal, že tohle stvoření je nová chánova manželka, ta neposlušná, co pochází z nuzné osady blíž k hřebenům. Která jiná by si troufla vyklouznout v noci samotná z domu?

Otočila se, stříbrné závěsy na vyšívané čapce cinkly, zavlnil se závoj. Ani ji nenapadlo zahalit si tvář. A byla krásná jako letící pták nebo čirý pramen. „Proč se s ostatními neveselíš?“

Á, nemá vychování, o to víc smělosti! Sledoval ji v duchu, jak se bosá, v hazuce z pytlaviny plahočí mezi kamením a sněhem, aby pro děcka své bláznivé pěstounky natrhala chomáče jedlé trávy na polévku. Co jiného sehnat? Krade napůl okousanou kost z kupcovy verandy. Chodí ke starému mullovi, který jí vypráví příběhy o světě – přitom se za celý svůj krátký život nedostala dál než k hranicím vsi, dokud ji neodvedli k Azíz-chónovi.

„Hostina je u konce. Chán se odebral do svých pokojů. Hádám, že tě bude brzo hledat.“

Ztuhla jenom na zlomek vteřiny. „At’si. Uteču!“

„Že by to dopustil? Pošle za tebou svoje ozbrojence. V každé vesnici by tě vydali nazpět. Můžeš to provést ještě jinak,“ navrhl dobrácky.

Nespouštěla z něj pohled.

„Tvůj muž je starý jako lišejník na vrcholcích, je zatuchle cítit, z uší mu čouhá šedivá srst. Nezná, co je laskavost. Je hamižný, všechno mu patří. Ty taky. Dřív jsi dělala, co bylo zapotřebí, ale nikdo ti neporoučel, běhala jsi po skalách podle svého. Tady tě poutá jeho vůle, neopustíš tyhle zdi, dokud tě neutrápí či neotráví jeho zlé ženy... nebo chán neumře.“

Jabloně kolem bylo slyšet spíš než dívčin dech. Vnímál však její neklid a napětí. Konejšil ji mírným hlasem:

„Marjam,“ – trhla sebou – „za chvíli přijde správkyňe *charamu* a odvede tě k Azízovi. Chán každého podezírá, na všechny se utahuje, všude vidí zradu. Když ale usne, spává tvrdě. Kdyby ho přepadli zbojníci, ani nestačí vytáhnout zpod podušky nůž. A stařecká kůže je tenká, Marjam... Tenčí než u zajíce, kterého jsi ulovila kamením, nebo zdivočelého psa, co útočil na děti.“

Šestero dlouhých copů švihlo v rychlém pohybu, když dívka strhla z hlavy čapku s ozdobami, z šíje korálový náhrdelník. Strčila šperky překvapenému Farchodovi: „Vrať je za mne chánovi!“

Rozlétla se sadem až k místu, kde se v koutě protahoval starý ořešák, haluze mu vyčnívaly nad zubatý hřeben zdi. Tlumočník stačil jen zamrkat, děvče už stálo na nejdelší větvi. Přehodilo přes ni drahý hedvábný závoj, chytilo se jeho konců a sklouzlo na druhou stranu.

Farchod pokrčil rameny. S cennými předměty v širokém rukávu se nenápadně přesouval do paláce. Náhrdelník zavěsil mezi husté listí třešně, čapku nechal pod truhlicí v dvoraně. Vplížil se do komnatky, kde kapitán Doherty na jediném lůžku pochrupeval. Natáhl se vedle něj na koberec, přikryl se pláštěm. Noc kolem něj proudila k úsvitu. Netrvalo dlouho, vyvěřela povykem a pobíháním.

„Hé-é-éj, kam ses propadla, děvko proklatá?!“ Azíz-chónův ostrý křik se rozlehl po nádvoří.

Farchod se beze spěchu zvedl. Na tuhle chvíli čekal.

Když se probрал Doherty, našel svého tlumočníka, jak uklidňuje zuřícího Azíze, chápavě naslouchá, radí mu. O chvíli později vyrážely dvě dvojice jezdců na rychlých koních; jedna po strmém levém břehu, druhá přes letitý most a na pravobřeh s neširokou cestou – ne vzhůru k úkrytům horských útesů, ale kupodivu dolů, k osadám a vesnickým zahradám, kam se valil říční tok.

Pásky hvězd žhnuly tak jasně, že Marjaminy oči, bystré téměř jako kočičí, rozeznávaly obrysy kamenů. Dívka přeskakovala z jednoho na druhý, podél stěží znatelné stezky uháněla temná, nekonečná masa řeky. Proud se rozbíjel o balvany vtisknuté do hladiny, pěna je se šuměním a sykotem olizovala.

Marjam se zastavila, na okamžik se jí přes hluk vody zdálo, že za ní chvátá Azíz-chón. Pleskají jeho pantofle, a stařec namáhavě a protivně chrchlá... Nechytí ji! Ať se vzteká; ona si najde skrýš mezi horskými bradly a bude vybírat obětiny na pohřebních místech jako ghúlové. Přízrakům zesnulých to vadit nebude. Domů se vrátí, až si jejího sešlého muže odnese šejtán!

Tmu prořízly pochodně a dusot kopyt. Marjam sebou trhla, nečekala, že ji bude někdo pronásledovat po neschůdném levém břehu. Blížili se však; ne cvalem, jen rychlejším krokem, opatrně, aby si koně neublížili, nezlomili nohu mezi kamením. Dívka nemůže po skaliskách utíkat, i kdyby se pohybovala co nejhbitěji, stejně ji tou setrvalou, neúprosnou jízdou posléze dostihnou.

Prý v řečišti přebývá Veliký drak – stáhne ji, zhltně a Marjamina duše se promění v bodláčí nebo vrabce. Ať si! Všechno lepší než se vrátit k dědkovi s upatlaným vousem! Světlo dvojice loučí se přiblížilo a Marjam vběhla do vody, zakolísala na kluzkých valounech, řeka ji objala.

Ucítila známý chlad a rychlost vodní masy, která ji strhla. Marjam několikrát máchla pažemi, vynořila se na hladinu, hluboce vdechla a plavala. Košile a široké kalhoty v plavání nepřekážely. Vlny ji svižně unášely dolů. Pod třpytící se oblohou rozeznala ubíhající břeh a nad ním skálu se zubatou hradbou usedlosti. Odhodlaně si to namířila napříč proudem, který ji unášel stále dál od pevné země. Obratně se vyhýbala balvanům. Cítila živelnou radost ze svobody, z toho, že už ji nic nemůže ohrozit.

Srdce jí teď bilo pravidelně a klidně. Ale voda byla studená, ruce a nohy ochabovaly. Marjam víc nedohlédla k břehům ztraceným v temnotě. Tělo jí tuhlo zimou a těžklo. Několikrát už polkla vodu, jež se převalovala přes hlavu. S hrůzou si uvědomila, že se topí.

Znovu se dostala nad hladinu a plavala s vypětím vůle. Ucítila bolestivý náraz o dno. Kolem bylo plno ostrého říčního štěrku. Proud, který se mezi nimi prodíraly, vlekly vyčerpanou dívku, bránily jí zachytit se kamenů, zarýt prsty mezi oblázky koryta. Pak tělo řeky uhnulo stranou a Marjam se ocitla na mělčině. Vlnky klouzaly kolem ní, pohybovaly jejím mokrým oděvem, nanášely na ni písek, jako přikrývají mrtvého. Nedokázala se pohnout.

Kolem jen obrovské skály, černá úbočí, pustá zátoka. A v dálce dvě zlatá světla... Kmitala, blížila se. Marjam pochopila: jsou to další jezdci, pátrají po ní, ve chvílce dorazí! Nedokáže se včas ukrýt ve skalách úbočí. S námahou, sténajíc prudkou bolestí v zádech, se pokusila plazit zpět do proudu. Raději ať utone!

Ze tmy se oddělil vytáhlý stín, postřehla odlesk zornic. Pevné dlaně ji uchopily v podpaží, rázně i opatrně ji táhly mezi žulové balvany pod příbřežní cestou. Slabě vykřikla, snažila se vzepřít. Jezdci ji odvezou! Už jsou tu... Ruce ji pustily.

Jas pochodní vyhmátl štíhlého muže v kazajce a šátku. Stál proti Azízovým ozbrojencům, paže svěšené podél těla.

„Spěcháte,“ řekl. Nebylo jasné, jestli se ptá, nebo vyslovuje, co je zřejmé.

„Neplet’ se tady,“ doporučil mu ten bližší z jezdců. Z tváře mu čouhal dlouhý zobák nosu.

Člověk na cestě pokývl a ustoupil trochu stranou. Druhý jezdec, mladý a s řídkou bradkou, pro změnu pobídl koně. Pustil z pravičky otěže a odepínal od sedla loveckou síť.

V tu chvíli koně tence zařičeli, začali se vzpínat a vyhazovat. Jezdci, jimž překážely pochodně, sletěli na zem. Jejich hlasitý hněv doprovázel dusot kopyt mizejících za obloukem cesty a praskání hasnoucích loučí. Starší vyskočil hned, mladší se hrabal ztěžka na nohy. Držel se za loket a vousy mu čpěly přiboudlinou, jak jej v pádu olízl plamen.

„Splašil js nám koně!“ houkl nosatý.

„Asi tu řádí duchové,“ mínil člověk v šátku.

„Duch bude z tebe!“ zavřeštěl nosáč.

Marjam se vyděsila: čekala s úzkostí, že se jezdec vrhne na neznámého s tasenou šavlí, ale on vytáhl zbraň, jakou ještě nespatriła. Vypadalo to jako kus věkovitého kořenu. Držel ji v hrsti, palec nahoře, ukazovákem ji podpíral. Pak věc ohlušivě štěkla, vyplivla úzký plamen a dusivý dým.

Ten v šátku se už hýbal. Così jakoby hvízdlo a cinklo o skálu. Nový zášleh – cizinec mžikem zachytil nosáčovu pěst, vytrhl mu zbraň ze sevření a vymrštil paži k jeho krku. Jezdec zachroptěl, chytil se za hrdlo a zhroutil se. Škubal sebou jako vylovená ryba. Mladý ozbrojenec vyjekl, otočil se a zmizel za koňmi.

Cizinec otočil ten divný kořen v prstech, sem a tam, zasunul jej za šerpu kolem pasu. Sklonil se Marjam; lapala po dechu strachem, únavou, bolestí. Tělo měla samou modřinu, oteklé podlitiny, do krve odřenou pokožku a oděv jeden cár. Muž v šátku se otočil. Ležícího jezdce, který se cukal napůl bez sebe mezi kamením, bezostyšně svlékl až do pasu, sebral nůž, šavli a turban, prohledal kapsy.

„Co s tebou?“ zeptal se dívky. „Jako v té pohádce o poutníkově, co najde zlatou podkovu. *Když mne zvedneš, bude zle, když nezvedneš, ještě hůř.* Tak pojd', a ohlídej zatím tu jeho košili, bude potřeba!“

Zabalil Marjam do jezdcova kabátce a turbanu. Vzal ji do náručí bez nejmenší námahy, snadněji, než by nesl zatoulané kůzle. Nebránila se. Pomyslela si, že omdlela nebo se utopila a tohle je sen. Zkusila se štipnout – ne, nezdálo se jí to. Z mokrých copů jí crčelo na jeho kazajku. Ucítla teplé vlhko na líci. Dotkla se toho místa, ale krev nepatřila jí: jezdcova zbraň ublížila cizinci.

Nezdálo se, že by mu zranění překáželo, krácel po příbřežní cestě vzhůru proti proudu řeky. Nebe stoupalo a bledlo svítáním. Míjeli Azízův dvorec na druhé straně řeky, tušově černý pod temně modrým příbojem hor, a mírný oblouk starého mostu. Marjam se otřásla. Kdyby ji chytili, mohl Azíz přikázat, ať ji zbijí holemi, zašijí do pytle a hodí nazpět do řeky.

Aniž by polevil v jistotě a zvolnil, neznámý odbočil do úzkého, křivolakého průchodu mezi skalami, strmě vzhůru pryč od řeky. Sotva je skryl, na tvrdé půdě cesty zaklapala oslí kopýtko, jak někdo mířil dolů do města na trh. Muž v šátku pokračoval stezičkou mezi hrbolatými dlaněmi kamenných stěn. Ruce, které ji držely, měly kůži hladkou a pružnou, jak patří k mládí, a když Marjam úkosem vzhlédla, cizincovy rysy byly pravidelné a klidné. Zbavila se strachu. Nic na světě nemohlo být hroznější a odpudivější než Azíz-chón. Dál se uvidí! A kolébána cizincovou vlčí chůzí hluboce usnula.

„Poradil jsi mi dobře,“ pravil mrzutě Azíz-chón. „Vyslal jsem dvě hlídky, jednu po pravém břehu směrem k osadám v podhůří. Druhou po levém břehu proti proudu, a opravdu, holka utíkala tudy.“

Farchod vysekl uctívou poklonu.

„Nebylo to k ničemu, ta mizerná mrcha skočila do vody a přeplavala. Našli ji ti, co jeli vpravo, ale zamíchal se do toho nějaký chlap a vypařila se s ním. To zmátla už druhého! Nekoupil jsem si manželku, ale *čodugar*, čarodějnici!“

Tlumočník chápavě pokývl. V koutě nádvoří zasychaly rudé skvrny, jak Azíz poručil zbičovat sluhu, který nepochybně pomohl neposlušné dívce utéct, a ona mu za to věnovala svoji stříbrem zdobenou čapku. Prý ji našel pod truhlou. Che, to tak!

„Pověz svému veliteli, že vám půjčím osm svých jezdců. Tady ten, Choram, vás dovede k Cizímu ze skal.“

„Jasný cháne, dohaduji se dobře, kde hnízdí,“ horlivě vpadl bavič. „Chvála Alláhovi, smím se přidat k výpravě!“

„Vyslídíš kde co, známe tě! Přinesete mi Juhariho lebku a ruce.
A zkuste vypátrat i tu ničemnou bosorku.“

„Překládej,“ zasyčel kapitán Doherty. Stál před chánovým stolcem
vzpřímeně, ale ne v pozoru, a podrážděně tiskl v dlani rukojeť šavle.

„Dostaneme jízdní družstvo, krmení pro koně, jídlo pro nás, a máme
mu chytit uprchlou manželku, pokud narazíme na její stopy,“ shrnul jednání
Farchod.

„Komplikuje se nám úkol. Nevím, proč bych měl přijímat rozkazy
nějakého místního despoty,“ odsekl rozmrzele kapitán. K Azízovi vyslal
kysele zdvořilý úsměv.

„Vůbec ho nemusíte poslechnout, sáhibe *subedare*. Ti jezdci se nám ale
hodí, nebo ne? Ostatně, jestli se nám povede, chán se jistě odvděčí!“ Škublo
mu koutky úst. V kapsáři pod jeho chalátem ležel stočený jako had
Marjamin náhrdelník z korálů. Nezačínalo to špatně!

Marjam vnímala sladké sluneční teplo. Probudilo ji z ledových temnot
říčního dna, kde se po ní sápal vodní drak s vypoulenými bledými bulvami
a zplihlými vousy Azíz-chóna. Schválně neotvírala víčka, líbilo se jí, jak se
jí pod nimi míhají červené a zelené skvrny. Nebyla mrtvá a nemusela žít.
Pak se probudily také podlitiny a odřeniny, jak ji proud vlekl po kamenech.

Něco ji zatáhlo za roztrhaný oděv. Neochotně prohlédla. A lekla se.

Dřepěl u ní snědý skřet. Velká očiska pod rozčepýřenou černou hřívou
a hustým obočím, nad špičatou bradou pusa od ucha k uchu, zavalité tělo,
krátké nožky a ručičky. Dlouhé ohebné prsty vypadaly, jako by mu je přišli
od někoho cizího.

„Je pryč,“ sdělil mrňava přeskakujícím chlapeckým hlasem. „Vrátí se pro nás. Vezme nás s sebou. Do svého *kulfu*, zámku. A já se naučím, jak se zhotovují stroje, které počítají čas.“

Marjam si nebyla jistá, co je stroj, ani že by čas šel měřit. Vydechla, posadila se – tělo jí přitom vzdychalo bolestí. Přikrývala ji ovčí kůže, dívčiny rány cizinec ošetřil a ovázal, mokré copy rozpustil. Zahýbala bosými drsnými chodidly: řeka jí zula střevíce. Aťsi, stejně na ně nebyla zvyklá. Co teď? Kolem úval porostlý křovinami, skaliska hrbatá jako velbloudi a rozprýskaná jako stromová kůra. V ranním stínu dřímál odstrojený plavák se skloněnou šíjí a pozvednutou zadní nohou.

„Určitě dokážeš rozumět hodinkám, Toraji,“ ozvalo se za nimi. Cizinec se objevil neslyšně a náhle, jako by vyrostl ze země. „Vidím, že už jsi vzhůru, děvče. Jak se jmenuješ? Proč jsi utekla z Azízova dvorce? Kde žije tvoje rodina? Je místo, kam by ses vrátila?“

Potřásla hlavou. „Moc se ptáš,“ opáčila. „Nechci být ženou starého chána – nebo se svěřovat někomu, koho neznám.“

Muž se očividně bavil. „Všichni mi říkají Juhari, Ten Cizí ze skal. Jak to vypadá, budu muset válčit s Azíz-chónem a početnou četou vojáků. Stačí ti to?“ Posadil se k ničí dívce a ošklivému dítěti, které nerostlo. „Vzal jsem pro vás prosné placky a kozí sýr a oříšky,“ podal jim plátěný vak. „Ale hřeben si ode mne půjčíš?“ Jemně jí položil ruce na její hlavu a zabořil prsty do hustých kadeří.

Chlapec Toraj uznale pokývl. Správný muž nevychází z domu bez nože, hřebene a křesadla.

„Nemusíš mi odpovídat,“ pokračoval Cizí ze skal. „Uhodnu, že se jmenuješ...Marjam. Máš jenom pěstounku, které za tebe zaplatili, a ona už část peněz vykouřila v opiu. Nestojí o tebe a ty se ve vsi nesmíš objevit.“

Kdyby neměla ústa plná jídla, otevřela by je překvapením.

Nepohledný, srstnatý hřebeček zatřepal rozcuchanou hřívou, máchl bohatým ohonem. Beze spěchu se vydal loudit kus placky a přivítat pána. Cizí ze skal se zvedl, poplácal ho po šíji, přejel mu dlaní po hedvábném čenichu.

„Vrat' mi to rouno, potřebuji ho pod sedlo. Až se nasytíte, vylezte si koni na hřbet. Pojedeme dál.“

„Kam?“ odvážila se Marjam.

„Za vojenskou kolonou. Oni vpředu, my potají za nimi.“

„Ta zbraň, co jsi vzal jezdcí,“ vzpomněla si dívka, „je něco jako malá puška? Kupec u nás ji měl viset v krámu.“

„Ještě jsi neviděla nikoho střílet, co?“

Vypadalo to, že bezstarostnému Juharimu žádné nebezpečí nevadí. *Ale trápí se, prolétlo Marjam myslí. Vojáci, pak my, a v našich stopách smrt.*

„Ty, Chorame, vysvětli, proč tohle tažení? Vy dvě ucha tam, přihod'te na oheň, nebo se kaše neuvaří! Poslouchej, buřičů je přece jenom hrstka? Dvě desítky, co já vím?“

Bavič zamžoural do plamenů z trnitých větví. Nepůsobilo mu potíže získat si mezi vojáky úctyhodné postavení, zvláště když jej znali Azízovi jezdci. Historek sypal z rukávu víc, než si hová mšic na lopuší. Podrbal se v zátylku:

„Bratře, je to jako s ohněm. Máš pár jisker, a jestli je nepohlídáš, shoří ti postel pod zadkem!“

Havildar, seržant, který se ho ptal, vesele zahýkal a muži kolem táboráku se přidali smíchem.

„Ale my přece nepochodujeme přímo na rebely? Říká se, že máme bojovat s dévem a jeho netvory!“

„Jenom jestli je najdeme. Horské svahy jsou tu hotové bludiště útesů a soutěsek.“ Jako blahobytný, dobrosrdečný měsíček zasvítí mezi vojíny ruměný obličej tlumočnicka Farchoda. „Představte si, kdyby Choram nebyl poctivec a schválně náš oddíl sváděl z pravého směru pod hlavně nepřátel.“

„Správně vás vedu, bratři moji. Buďte štedří, podejte mi tu miskou a nezapomeňte na lahodnou sůl. No, příšery jsou to hrozné, ale vy je statečně přemůžete. Cizí ze skal – a on je skutečně démon – vidí přes celou dolinu, poroučí blesku, hází ohromnými balvany a na vzdálenost pěti kroků vám kouzlem zastaví srdce.“

„Ayé! Pak je nebezpečné ho napadnout.“

„Bud'si, ale dév ze skal ukrývá poklady! Vid', Chorame? Zlato, spousta zlata a šperků, které vyhrál, a čarovné předměty...“

„Něco takového svede i šáha!“

„Šáha? Tak toho nejspíš.“

„Juhari?“

„Ano, Marjam?“

„Ještě dlouho poputujeme za vojáky? Jdeme už dva dny.“

„Já, dokud bude potřeba. A vy se dnes rozloučíte a vyrazíte do mého Kulfu, jak ho nazývá Toraj. Á... podívej, usnul!“

„Bez tebe? Vždyť tam netrefíme!“

„Místo mne budete následovat mého plaváka. Umí šplhat i po příkrých stezkách a cestu zná. Nevrt' hlavou, koně jsou chytrí a tenhle je zvlášť vycvičený. Až budete nahoře nad žleby mých přátel, Toraj zůstane a ty mi z Kulfu něco přineseš. Pováš kováři Nazar-bogovi – poznáš ho, je první mistr svého řemesla a tvář mu ohlodala výheň – ať mi po tobě pošle Hromového raroha. “

Dívka navíjela na prsty stéblo suché trávy a zarputile mlčela. Zařekla se, když utekla Azízovi, že už jí nikdo nikdy nebude nic nakazovat.

„Marjam, odvedl jsem Toraje na poslední chvíli, protože by jej otec shodil do strže. Nechtěl takového syna. Mohl jsem předvídat, že se mezitím Azíz-chón spikne s vojáky? Nebojím se ani chána, ani ozbrojenců, ale odhadl jsem, že by si je pomstychtivý dědek umínil využít. Proto jsem se potuloval kolem jeho domu, abych zjistil, co se děje. A našel jsem tebe.“

„Dlužím ti přispění, ale co když nechci?“

Zarazil se, a dívku napadlo, že je zvyklý udílet pokyny a dělat věci po svém.

„Pokud mi nepomůžeš, je tu snad někdo jiný?“ pronesl mírně.

Kousla se do rtu. „Ráda bych věděla, kdo jsi ty, Juhari,“ ozvala se pak. „Nemáš mozoly ani žádný šrám. Tři bratři – slunce, mráz a vítr – tě nepoznamenali. Spíš vůbec? Jíš s námi, jenže málo a jako ten, kdo nezná hlad.“

Ztichla, ale neodpověděl jí. Začala vypočítávat na prstech.

„Nejsi *chudojo*, bůh, protože bys nemrkal a nekrvácel a taky nevrhal stín. Nemůžeš být ani světec, *mukalas* – ten by se nerval a nehrál by *ljudo*.“

„Pak jsem dév,“ prohodil vážně.

Dívala se na něj pozorně jasnýma nefritovýma očima. Až po chvílce zavrtěla hlavou.

„Když jsme sem jeli, ležela na stezce mrtvá orebice. Tys vedl koně tak, aby ses jí vyhnul.“

Čekala, že se jí vysměje, nebo se bude dlouze rozhodovat. Ozval se hned.

„Uhodla jsi, Marjam. Vypravili mne sem z daleké, velice vzdálené země, abych poznával zdejší svět a lidi, kteří tu žijí. Nemohu se sám vrátit, dokud mne ti, kterým sloužím, nezproští posláním. Tak jednoduché to je.“

„Myslím, že mi nelžeš,“ připustila. „Jenom nevím, tak tě s tou věcí... rarochem? – zase objevím. Nejsem dravý pták, abych viděla hory jako svoji dlaň.“

Vykasal si rukáv košile, stáhl ze zápěstí náramek z bělozlatého kovu s vyrytými ornamenty. Přejel konečky prstů po broušených barevných kamenech, které do něj byly vsazeny, a podal jej okouzlené dívce: jakživo nezahlédla nic tak nádherného.

„Nasaď si ho a neztrať ho. Vyhledám tě podle něho, je začarovaný. Půjdeš z Kulfu přímo na severozápad, stále dolů, jako bys mířila k Velké řece, která protéká dolinou. Bud' opatrná. Na sebe, na věc, kterou mi poneseš, a na tenhle náramek nejvíc. Je to jediné, co mi zůstalo z dřívějšího bytí. Bez něj bych se nemohl vrátit domů.“

Klenot byl příliš velký na její útlé předloktí, nakonec jej navlékla pod rameno. „Dám pozor,“ slíbila, jako by skládala přísahu samotným nebesům.

Toraj pospával na ovčí kůži vedle plaváka; teď se zavrtěl, pootevřel oči a broukl odhodlaně: „Já ji budu chránit.“

Jako by mu nevadil lezavý večerní větřík, Farchod dřepěl před polním stanem ve středu ležení. Přístřešek byl určený výhradně pro kapitánovy potřeby a bezpečné uskladnění gatlingu, který si velitel na noc připevňoval řetízkem k ruce. Pro jistotu zavěsil na hlaveň velbloudí zvonec. Měl zkušenost se lstivými Afghánci, schopnými proplazit se Angličanovi pod nosem a krást cennou výzbroj.

„Sáhibe *subedare*, nechci vámi nic podsouvat, vy jste velitel, ale dejte na mne, odstraníte celý roj much naráz.“ Tlumočník spokojeně pokuřoval dýmčičku, jako by klábosil na večerních táčkách sousedů.

Ruch a hovor v tábořišti tříštily ticho kolem horského jezera. Rudá oblaka soumraku v něm plula jako magické ryby, hřbety velehor pohlékal bronz a černý samet.

Kapitán Doherty v duchu zaskřípal zuby. Z jeho tlumočníka i samozvaného důstojnického sluhy se stává pobočník a navrch poradce! Nepoznával se. Samostatné mise plnil s přehledem a vyznamenáním, co se s ním přihodilo? Neměl tohle komando přijmout. Vymyká se mu z rukou. Strohé, majestátně chmurné hory se mu přestaly zamlouvat. Nuzota, málo srozumitelný jazyk, zmatené cíle...

„Kolem se potulují zvědové vzbouřenců,“ rozkládal Farchod. „Kdo by nám jinak odpravil pár hlídek? Jeden ze strážných měl přetočený krk, že mu brada zírala k lopatkám.“

Doherty se v duchu otrásl. Šeredný obraz. Krom toho cosi opakovaně štrachalo v bagáži, d'oblo potraviny a nějaké střelivo.

„Morálka mužstva je ohrožena,“ uznal. „Ukazuje se, že povstalci naši kolonu sledují. Na vrcholcích kolem se nepochybně pohybuje několik band, v noci zapalují ohně, ve dne víří prach na stezkách. Museli jsme kvůli tomu pozměnit trasu a takticky uhýbat do údolí. Je nezbytné vyslat průzkumníky a terén zmapovat.“

„Není to příliš brzy?“ utrousil drze Farchod.

„Předtím nebyl důvod,“ odsekl Džabar. Potlačil zbytečnou chuť nechat tlumočníka seřezat. „Poručil jsem zdvojit stráž.“

„Pokud dovolíte, sáhibe, navrhl bych vám onačejší řešení. Strategická poučka zní: zabij kuře, vyděsíš opici. Zaútočte na nejbližší z vesnic a vypalte ji.“

„Ty...!“

A proč by ne, rýpl si jedovatý hlásek v kapitánově mozku. Dělává se to. Provádějí to vojska po tisíce let. Jak se tomu říká? Nalákat tygra dolů z hory.

„Ten chlap, co má být dév, počká. Nebo ho ohýnek taky přiláká. Přitáhne nejspíš rebely, vždyť tohle jsou jejich lidé. Ti, za které prohlašují, že bojují, co?“ rozjížděl se Farchod. „Jestliže by měli přesilu, a já o tom velice pochybuji, sáhibe, vezeš s sebou přece kulomet. Kdyby se jím byl vybavil generál Custer, tak by ho rudoši neroznesli na kopytech.“

Džabar si nemohl pomoci, připadalo mu, že ho zachvátila mořská nemoc. Žaludek se mu kroutil a v ústech hořkla žluč. *Vrátíš se úspěšně do Simly a svedeš slečnu Williamsonovou*, ševalilo mu v uších.

„Hlavní je, že se můžeš po libosti vyptávat venkovanů, kteří vypadají, že by mohli něco důležitého sdělit. O buřících, o Cizím ze skal, o té Azízově holce. Pokud budeš vyzvídat dost... naléhavě a spojíš si jedno s druhým, zjistíš všechno.“

Kapitán přidupl pomyslného našeptávače a pobouřeně se zvedl z kamenného sedátka. „Takhle už nemluv, *bugger!* Jsem voják, ani řezník, ani popravčí.“

Farchod nevstal, neodložil dýmku, jen k rozlícenému Dohertymu zvedl zrak. Nezmlkl, začal hovořit jazykem, který Džabar neslyšel skoro dvě desítky let. Zpotvořená urdština – řeč Studených pelechů na předměstí Lahore, slepence barabizen pro *dalit*, nedotknutelné, kde Doherty vyrůstal a rubal se do krve o každou chvilku života.

Důtklivě a barvitě mu tlumočník vysvětlil, čeho všeho může kapitán dosáhnout, co zajisté ztratí, nebude-li mít koule učinit nezbytné, a čím doopravdy je v případě, když selže v kuráži.

Dýmka vyhasla, noc vykvetla hvězdami, seržant přidusal pro rozkazy. Vzduch voněl horskými bylinami, ale Džabaru Dohertymu plnil chřípí pach Pelechů: horký prach, zatuchlá moč, zkvašené boby a ločidlo, loužené kůže, hořící dobytčí trus, který je cítit jinak než zdejší.

Spláchl je až koupelí ve vodách jezera, ledových a temných jako věčný hrob.

Zámek příšer... Určitě by lidé takhle nazvali Juhariho sídlo. *Ti, co jej obývají, jsou... jiní*, uvažovala Marjam. Stalo je jim to, narodili se takoví – jako mrňava Toraj. Ale teď jsou šťastní a svobodní. Pokud neodejdou za hranici bezpečného Kulfu.

Nebo někdo nevtrhne k nim.

Kráčela rychle. Kolem ní se tyčily morénové valy, místy porostlé trávou, co začínala žloutnout letním žárem, a skalnaté hřebeny, obrostlé skvrnami nízkého mechu, jako by z kůže hory línaly chomáče rozcupované srsti. Teď je svobodná také ona, má volnost orlů a horských ovcí. A je pro tu chvíli šťastná, ať už se bude dít cokoli. Nezáleží ani na tom, že se ozývají zranění z řeky.

Pozorně upravila břemeno na svých zádech, omotané hadry a připevněné křížem pruhy plátna tak, aby se při chůzi ani nepohnulo. Zdá se jí, že nese hubené dítě, takové, které už umí pobíhat: určitě tolik váží. Hromotluk Nazar-bog zacházel s Hromovým rarochem převelice opatrně. A taky mu zabralo část dne, než tu věc připravil.

„Snaž se, ať neupadneš. Radši ani nezakopni,“ nabádal ji. Křivil starostlivě obličej, slitinu karmínových a bělavých jamek, skvrn a provázků, které mu stahovaly levou líci a dolní ret. Horní chyběl, stejně tak levý boltec a nos. Mžoural na ni krásným, temným okem – pravým; místo levého krvavá propadlina.

Všichni tu byli takoví. Poškození, poničení, znetvoření, neúplní. I místo samo...

Kulf, spíš pevnost nežli zámek, obklopovalo bludiště žlebů. Strmá hradba přívětivé kotliny sídlo chránila před mrazy a ledovým větrem. Prorážela ji ledovcová říčka, kolem se tyčily holé srázy mrtvých hor a docela blízko ležel věčný sníh. Nad sedly v hřebeni se vypínala vzdálená cimbuří dalších divokých pohoří s průsmyky, jimiž dosud nikdo neprošel, rozbrázděná hlubokými soutěskami, které se daly jen tušit.

Nemohli odolat: dvě děti a huňatý koník dlouho brouzdali kotlinou, v níž svěží tráva chladila do bosých chodidel. Marjam s Torajovou podporou odstrojila plaváka. Válel se pažitem a bláznivě pobíhal sem tam po lučině, podobné jasně zelenému kadeřavému koberci protkanému pomněnkami, máky a prvosenkami. Chlapec objevil trsy divoké cibule. Pustili se do ní společně.

„Bude mi tu dobře,“ zasníl se Toraj. Ukázal k vyvýšenině na okraji kotliny. Kolem ní vlály na několika tenkých žerdích ohony jaků a pestré hadříky.

Korunovaly ji rozvaliny hrádku, obehnané dlouhým kamenným valem. Brána zdobená velikými beraními rohy jej uzavírala; v jeho náručí se spořádaně shlukl houfec domků a hospodářských stavení. Osada nemensší než Azízova usedlost nebo vesnička, z níž Marjam pocházela. Sad a zahrada, políčka, podivná zařízení z kovu a dřeva. A lidé... žádné obludy z pověstí.

Pozorovala jejich skupinku, když opravovali zídku nad hrachovištěm. Chyběly jim končetiny – tomu noha, jinému ruce – a jednomu zrak, tenhle o berlích, další se jen plazil. Stejně si čiperně poradili s prací. Smáli se při ní a repetili. Vypomáhali si důvtipně celým tělem, i sobě navzájem, bez příkazů a dozorování. *Mohla bych sem patřit? Měla bych se tu zas ukázat? Líbilo by se mi tu? Zahlédla jsem z Kulfu a jeho podivností jen docela málo...*

„O to dítě se postaráme. Šaty, které pro tebe ženské vybraly, sice nejsou nové, ale sluší ti, “ bručel Nazar-bog. „Pověz, děvče, kdy se vrátí Juhari? Potřebujeme ho. Vede nás. Zná všechno a všechno dokáže! Nestárne a nic mu neublíží. Možná připutoval z hvězd? Co myslíš?“

Záleží na tom? Teď se musí k Cizímu ze skal dostat. Položila dlaň přes náramek na paži. Byl podivně lehký a maličko hřál. Ocitala se na okraji černého suťového pole, lesklo se ve slunci. Před ní průzračné povětří jako záliv nekonečného jezera s modrošedým, zeleným a sněžným věncem hor. Až k jejím nohám stoupal dlouhý skalnatý sráz, příkrý jako čepel meče. Širokánským obloukem jej obíhala tenká stezka, ztrácela se mezi balvany, vykroukla, opět se ponořila do skalisek, aby se v hloubce dole zjevila – sivé vlákno mezi řídkým hlozím.

Marjam se přichystala na zdlouhavý přesun. Ještě naposledy se potěšila svobodným, čistým prostorem... Nad Vrbovou dolinou kroužili supi. Srdce sebou zaškublo, klopýtl dech.

Proč ona také nemá perutě, aby se dostala co nejrychleji k Juharimu!

Poklekla, bystrým, vzrušeným zrakem zkoumala žulovou plochu pod sebou. Vypadala hrozivě, ale dívka se nerozmýšlela. Přelezla okraj a šplhala dolů, jen zřídka shlédla přes rameno. Musela počítat s tíží a rozměrem svého zavazadla, které jí měnilo těžiště. Nehty vyhledávaly i nepatrné skulinky, prsty nohou nacházely sotva viditelné výstupky: držela se silou a obratností. Tělo přitisknuté k vyhřátému kameni se prohýbalo, ale znehybnělo vždy přesně v okamžik, kdy by porušilo rovnováhu.

Jenom člověk, který přivykl téměř od zrození na prudkým srázům velehor a nepoznal závrat' z výšek, dokázal pudově, každým dechem, každým svalem vypočítat sebemenší pohyb. Marjam postupovala stále níž, bezpečně, jako by ji strmá skála přidržovala u sebe. Tak zdolala většinu stěny a dostala se na římsu trčící přímo nad propastí. Zachytila se rukama stromku, který osaměle rostl mezi kamením, zadýchaná a zardělá se zastavila. Zvládá nebezpečný sestup? Tak čeho by se dál měla bát!

Vířili ve vzduchu jako vločky popela v táborovém kouři. Snášeli se dolů, celé hejno, vydávali přitom směšné chrastivé zvuky. Dole, mezi masitou hostinou, se velcí supi chovali ještě hlučněji. Kolébavě pobíhali, poskakovali, syčeli a vrčeli na sebe navzájem. Natahovali dlouhé lysé krky s okružím bělavého peří. Strkali do sebe a kdákali, aby bránili své jídlo před jinými supy nebo napomenuli všetečné vrány, které jim zpod mohutných zobanů drze ubíraly cáry vychladlých tkání. Ale potravy tu byl dostatek pro všechno mrchožravé ptactvo.

Farchod mlaskl. Zrovna ovčí stádo s pasteveckými psy vojáci rozmašírovat nemuseli, bylo to však působivé, ta změť srsti, krve a střev. Připomene kapitánovi, aby zavčas nechal vytěžit z náhodných jatek nějaké maso do zásob a využil na ně palivo z vesnice.

Obrátil se k vůdci Azízových jezdců, statnému, podmračenému chlapíkovi s hustým obočím. „Džigite,“ oslovil jej uctivě po starodávnu, „pane koní, odvedli jste dnes práci, která si zaslouží ocenění. Škoda, že není, jak vás, prozatím, odměnit. Věřím, že tak učiní chán.“

Jezdec po Farchodovi loupl očima. „To bude na něm, a tobě do toho nic není.“

„Samozřejmě, že je to důležité,“ odtušil tlumočník a významně přejel palcem hustý knír. „Cožpak sis nevšiml, jak je sáhib kapitán zachmuřen,“ kývl k opodál postávajícímu, velice zamračenému Dohertymu, „a jak se mu výprava vymyká z plánů? Co kdyby padl? Kdo se ujme velení? Měl by to být seržant, ano, ale ty jsi přece prvním z chánových jízdních bojovníků! Džigit znamená přece víc než nějaký blátošlap, ať by měl – chm! – hodnost poddůstojníka.“

„Moc toho namluvíš,“ prskl džigit.

Odcházel, aniž by pozdravil. Což o to, Farchod je ještě míň než obyčejný pěšák. Jenže výraz a držení těla prozrazují, že ryba zabrala. Mrzutější je, že z vesničanů nic rozumného nevymáčkli. Nezbyvá než využít toho, který si říká Choram.

Ve tmě o něco zakopl a poroučel se k zemi. Jak se zvedal, odřenými dlaněmi nahmatl vyschlou, rozrytou půdu, mělké otisky kopyt a tu záludnou překážku: lebku s rohy, páteř se zbytky kůže. Nedávno se tu zdržovalo stádo divokých beranů.

Od koster ke kostrám, pomyslel si muž. Byl hladový, unavený a pod košili mu zalézal noční chlad. Tma jej zastihla výš v pustých skalách na břehu bouřící říčky. Z hluboké soutěsky bylo vidět diamantový pás hvězd, už ne vrcholky hor – a vlastně nic jiného. Zamotal se do nízkých šípkových keřů; do koryta nespádl, voda o sobě dávala vědět jednotvárným hučením.

Uvelebil se u balvanů, připomínajících černé obludy. Do rozbřesku se tu bude dělit o prostor s vrbinou. Ulomil si jeden hezky voňavý proutek a začal ho žvýkat. Hořké, hořké! Ale zažene horečku.

„Kořeněný pilav je lepší, Chorame,“ ozvalo se nad ním.

Škulb sebou. „É, Juhari, aby tě kozli odnesli! Nevěděl jsem, kde tě hledat. A ty se vždycky vynoříš sám, jako bys opravdu vyrostl ze skály.“

Zavonělo sušené maso. „Pořád teď někoho krmím. Najez se pořádně, čeká tě dlouhá cesta.“ Cizí se usadil hned vedle. Zřítelnice se mu leskly třpytem hvězd. „Děkuji, že jsi vojáky tak dlouho tahal za nos.“

„Zkusil bych ještě dál. Jenom... Potřeboval jsem tě varovat. Jdou po tobě a sarkaších. Jejich velitel se rozhodl, že si došlápne na zdejší venkovany – aby šířil děs a něco z nich vymáčkl. Tak.“

„Vím. Slyšel jsem střelbu a viděl požár. Nemohl jsem zasáhnout. Složil bych hodně z nich, všechny ne,“ ozval se Juhari věčně. „Zavinil jsem neštěstí. Nevyplašte hada tím, že udeříte do trávy, ucí moudří. Strašil jsem vojáky, abych je udržel co nejdál od mého sídla, od Kulfu, a kryl tě. Vyděsil jsem vetřelce až příliš.“

„Stejně by to provedli, a já bych beztak nakonec musel pryč. Jen mne jejich kapitán předhonil. Ale vypařil jsem se dřív, než došlo na nejhorší. Hé, pobýval jsem u fakírů ve Šrínagaru a odkoukal pár triků! Převezl jsem ničemníky!“

„O Kašmíru ses nikdy nezmiňoval.“ Cizí ze skal natáhl ruku a dotkl se Choramova zápěstí. Ucítil lepkavý příškvár, strženou kůži. „Umyj si to a natři divokým česnekem. Po cestě za povstalci a Sadriddínem určitě na nějaký narazíš.“

„Co ty, Cizí? Dřív nebo později na tebe a tvůj Kulf natrefí.“

„K tomu nedojde, protože kapitána i jeho vojáky zastavím ještě tady v údolí, a jiné nebezpečí nehrozí.“

„Doufejme,“ hlesl ponuře Choram. „Necháváš Zámek opuštěný...“

„Nechci, aby se moji lidé museli obávat útočníků, aby byli nuceni bojovat, aby byli třeba jen náhodou zranění nebo dokonce zabiti.“

„Děláš chybu. Každý musí dokázat bít se, když je to nutné.“

„Nebude, dokud jsem s nimi já. Přichází mi pomoc – s vojáky si už poradím. A zodpovídám i za lidi ve Vrbové dolině.“

„Komupak?“

Juhari se uchechl. „Ani šáhovi, ani Alláhu. Ani svému stvořiteli, jen svému vlastnímu... vědomí.“

Choram pokrčil rameny. *Člověk má jenom jednu smrt. Ta smrt může být těžká jako hora, nebo lehká jako husí pírko. Všechno záleží na způsobu, jakým ji použije.*

Nejspíš to bylo tlumočnickovo pochрупování, co Džabara Dohertyho probudilo. Nebo se mu zdál nepříjemný sen? Zíral do tmy a byl si jistý svým čerstvě vylíhlým rozhodnutím. Selhal od počátku tím, že se zpronevěřil cíli své malé vojenské kampaně. Spustil nešťastný sled chyb už tím, že přistoupil na Azízovo pohostinství.

Proč by se měl pachtit za nějakým povstaleckým démonem? Proč se mořit s paličatými, zaostalými vesničany? Potáhne jednoduše k ústí doliny. Vsadil by celou svoji kariéru na to, že tam díky předstíranému průzkumu bojem odhalí povstalecké doupě. Počkat... Není to nesmysl? Potřebuje si srovnat myšlenky... Tyhle drsné hory člověku máámí rozum.

Sňal řetízek, který u něho držel nenahraditelný gatling. Shrnul pokrývku, natáhl na sebe uniformu; maně při tom pohladil oba páry zkřížených zlatých mečů na okrajích límce. Opásal se šavlí s britkou, nepatrně prohnutou čepelí a koženým zápěstním poutkem. Nezapomněl na revolver ráže .476 palců - nová značka Enfield Mark II, žel bohu ne zcela spolehlivá. Stříbrem zdobenou patronašku odhodil na lůžko, ale frajersky si nasadil důstojnickou lodičku. Pořád ještě velí téhle četě!

Světlo si nebral, lépe, když zrak zvykne na tmu... ale hvězdy ji čeřily. Farchad ve spacím vaku se uhnízdil u stanové stěny. Zamlel sebou z hluboké dřímoty a chrochl. Doherty mu překročil nohy a vydal se ztichlým ležením k hlídkám. Oba muži na severní straně tábořiště zasalutovali, plácli dlaněmi o pažby svých těžkých martinek. Kapitán jim pokynul a kličkoval mezi složenými zbraněmi a oddychujícími těly na jižní konec.

Vedle hájku mladých topolů tam byli shromážděni koně a muly, kolem předních nohou úvazky. Dohlížela na ně dvoučlenná stráž. Měla dohlížet...

Jeden ze strážných zmizel. Jeho druh se válel na zemi a nevypadalo to, že o sobě ví. Zvířata byla pryč... až na jediné, Farchadova hnědáka, jemuž právě jakýsi místní chlapík uvolňoval pouto. Ani trochu přitom nespěchal, kůň držel poslušně jako beránek. Džabar by měl tasit a vypálit. Místo toho se mu do krku vecpal dusivý chuchvalec.

„Ty jsi Juhari ze skal,“ zachraptěl.

„Interested to meet you,“ pravil záškodník, lehce třepal hnědáka po kýtě a odeslal jej do péče noci.

„Žádám vás, abyste otočil kolonu a tohle malé tažení vzdal,“ pokračoval ostrovní angličtinou, znějící maličko cize. „Jinak bych vás musel zabít, abych pak mohl vystrnadit vaše ozbrojence z doliny.“

„Nejsem to já, na kom je řada složit zbraň,“ vyjel zostra Doherty. V té chvíli už mířil na cizince ústím MK II. Svrběl jej ukazovák na spoušti – ale tohohle mizeru musejí dostat živého. „Goddam, ani u sebe žádnou nemáš!“

„Mám,“ namítl drzoun. „Není *fair*, jenže to jsi nebyl ani ty.“ Z kazajky vyprostil malý nůž s krátkou čepelí prohnutou jako medvědí dráp.

Kapitán stiskl zuby, až ho zabořily čelisti. Zastrčil revolver do pouzdra, tasil šavli a zaujal ukázkový střeh. Býval premiantem střetnutí a v šarvátkách za sebou nechával hrozivou stopu. Jistota kroku, svižné obraty pružného zápěstí, zmijí rychlost...

„Nemáš proti mně naději,“ usoudil narušitel, „přesto ti přiznám právo souboje. Nikdo by neměl umírat zahanbený.“

Džabar Doherty si vybaví rvačky ve Studených peleších – tvrdý, sebejistý lesk v očích toho, kdo má vyhrát, znamení vítěze. Ví, že on sám ho teď postrádá. Ale nemá jej ani jeho protivník.

Čas mezi nimi proudil jako bystrina.

Ted'! Kapitán máchl šavlí, mířil na soupeřovu hlavu, a ve zlomku vteřiny stočil čepel ostrím proti jeho krku.

Ještě rychleji, k nepostřehnutí, se buřič přiblížil, skrčil se a sekl Džabara do zákolení. Dráp ostřejší než břitva přetřel svaly i šlachy. Kapitánovi podlomila noha, zavrával. Ucítil pronikavou bolest v krku, z otevřené žíly vytryskl temný proud. *Nesmím pustit šavli...* Přes krev, jež se mu drala do úst, bublavě vyhekl a zlomil se v pase: rebel mu vrazil kolenem do hrudi.

Zalapá po dechu, vnímá, jak se hroutí k zemi... Vstříc drápu, který Džabarovi v ohnivém výšlehu trýzně zajíždí do očního důlku. Lituje v tu chvíli jedině, že se Azízovi vůbec nic nepříhoda.

Juhari ze skal se napřímil. Setřepal rudé skvrny z čepele a vrátil zbraň do pochvy v záňadří. Tehdy si uvědomil, že ho někdo velmi pozorně sleduje. Ten tlumočník, Farchod. Stál docela blízko, bezmála na dosah, tichý a nehybný jako strom v zimě. Hlavu maličko nachýlil bokem v gestu hlubokého soustředění.

Je to někdo jako já, prolétlo mozkem Cizímu. Potřeboval by se dotknout Farchodovy lebky; lidé mají pod její klenbou větší zmatek než zvířata, která jsou přehlednější. Až by přečetl elektrické impulzy myšlenek, poznal by, jestli je kníráč obyčejný jednatel – jak navenek vyhlíží.

Čím je uvnitř?

Nepatrná chvilka vyprchala. Juhari nesměl riskovat, vsadil příliš mnoho. Couvl mezi topolové stíny, ztratil se. Přichystal se, že tábor exploduje ztřeštěným poplachem. Spalo se dál. Divné. Farchod nespustil alarm.

Bez ohledu na dění ve vojenském ležení a vládnoucí tmu Juhari ustupoval výš po svazích. Kamení, neduživá tráva, osamělé zakrslé javory. Za dalšími dvěma táhlými úvozy a roklí na něj čeká Marjam s Rarohem.

Nepotkal tlumočníka někdy dřív? Občas Cizího napadalo, že tu není poprvé. Možná ho po prvních pokusech restartovali, vymazali mu paměť? Jedinou indicii představují reziduální vzpomínkové vize v koutech jeho syntetické mysli; ovšemže mohou být i sekundárně generované. To i ono bez speciální analýzy a laboratorních testů nezjistí. Postupem doby začíná mít ve svém systému větší entropii, tak jako lidé, a to je chyba.

Co jestli je to tak v pořádku? Byl nasazen jako psi a opice v počátečních fázích dobývání vesmíru. Proto jej vytvořili co nejpodobnějšího člověku, aby sloužil při ovládnutí univerza minulosti a zajistil pro lidstvo bezpečnou cestu. Existovaly méně dokonalé prototypy jeho výrobní řady; ale on sám byl jediný a jedinečný. Jeho geneze musela být velmi nákladná, ale zařízení, pro které byl vyvinut, bylo ještě dražší, náročnější a mnohem významnější.

Až se rozhodnou pro jeho návrat – trvá to tak dlouho! – odevzdá rozsáhlé informační databáze a ohlásí, že splnil zadání. Takový je jeho nejzákladnější cíl: prostředí, které je mu vlastní, a uspokojení z úspěchu. Pro lidi to znamená domov a štěstí.

Když bytost pohltily šelesty hluboké noci, Farchod přistoupil ke kapitánu Dohertymu. Ani ho nenapadlo salutovat padlému. Odepjal řemen s pochvou, opásal se jím, zasunul šavli a vydal se probudit seržanta. Nespěchal. Cestou přemítal, jak asi bavič pořídí u rebelů, nebo, zazubil se v duchu – jestli Cizí nezabil taky Chorama.

Svívalo. Úspěch roku je v jeho jaru, úspěch dne je v jeho ránu a není nad to zahajovat jej v dobré náladě. Farchod se bavil. Tábor klokotal víc než kotel s polévkou, hučel jako převrácený úl. Chlapi se překřikovali, hulákali, dohadovali se a postrkovali. Shlukli se do kruhu, v jehož středu probíhal spor.

„Podle vojenských řádů přebírám velení,“ prohlašoval vytáhlý, šlachovitý seržant ve švestkově modré čáce. „Podle šáhova příkazu potáhneme vpřed, zničit rebely!“

„Jsi pouhý *havildar*, poddůstojník, poskok,“ opřel se rázně vůdce Azízových jezdců. Chmuřil se, až jej obestíralo bouřkové mračno. „Ale já jsem chánův *rissaladar*, náčelník jeho džigitů! Zkrotíme lenivé, tvrdohlavé horaly. Najdeme pelech Cizího ze skal a rozmetáme ho!“

„Co je tvůj venkovský chán proti šáhovi, pánu Murghabu, ty hlupáku?“ Sedm jezdců se za svým pánem stmelilo do úderné jednotky, neohrožený pohled, odhodlaně vysunutou bradu, pěsti na šavlích.

„Kapitánův tlumočník mne podpoří!“ zvolal pyšně *rissaladar*. „Je přesvědčen...“

„Už nemáš koně, chudáku,“ lítostivě rozhodil rukama Farchod. „Co to řekne nedůvěřivý Azíz-chón, pochválí tě? Bude se zlobit kvůli zničené vesnici – kdo mu bude odvádět obilí a vlnu? Sesadí tě. Nejsi nikdo, jenom hlupák.“

„Vidíte?“ Jak tlumočník přehodil člunek na jeho stranu, seržant nezakryl jásot v tónu. „Vojáci, pozor! Seřad’...“

„Ty máš rozhodovat o tažení?“ ucedil pohrdavě Farchod. „Nesehnal jsi ženu, saháš si v noci do kalhot. Čekáš, kdo udeří první, protože tě trápí strach.“

Havildar vycenil zuby jako pes, zavrčel, tasil armádní revolver a napálil obsah bubínku do svého protivníka. Přibral k tomu hned jednoho z džigitů. Vzápětí se zvedly lidské vlny, vztek, nenávist, lačnost po krvi.

Tlumočník hřadoval na lafetě, obličej až po oči v dlaních, a tetelil se potlačovaným veselím. Tak se to provádí: vytvořit něco z ničeho a dívat se na ohně hořící za řekou.

„Dost!“ zařval nakonec. Vzдор tělnatosti obratně vyskočil oběma nohama na bočnice a práskl mocně hlasem – jako by z nebes uhodil blesk. Tasil kapitánovu šavli a napřímil ji hrotem k úbočí hory po jižní straně. Nevypadalo příliš vzdálené, třebaže křišťálový vzduch klame.

Zběsilá potyčka zamrzla...aby roztála do rozpačitého vyčkávání, krom několika mrtvých.

„Poslouchejte mne! Víím, kudy k sídlu Cizího ze skal, a dostanu vás tam. Jeho démoni jsou jen ubožáci, mrzáci, znetvořenci. Jestli bude jeho zlato schované, přismahneme pár zrůdiček jako toho nuzáka ve městě. Získáte poklady a ukážete šáhovi záda!“

Přepokládal, že budou tleskat, dupat, výskat. Budou jej nadšeně následovat, protože takový je obyčej lidí. Vždycky mají srdce hladová. Učinili přesně tak. Popravdě, neznal úplně přesně, kde na členitém hřebeni se Juhariho základna nachází. Ale tím, že se s oddílem přiblíží, naláká tygra z kopců. Ano, a děla tu nechají; jsou těžká a střílejí pomalu.

Nepochybovala, že ji Cizí najde. Ani nestačila sestoupit až k úpatí hory.

„Jsem ráda, že jsi živý,“ vyhrkla.

Zdalo se, že není zraněný, a nevypadal unaveně, zato jeho zevnějšek ano, a velmi.

„Jsi tu brzo,“ pochválil ji. „Šikovné děvče!“

„Vracím ti šperk,“ sňala náramek z paže, „a tohle ti posílá Nazar-Bog.“

Chopil se jejího zavazadla, pokojně a zvolna odvinoval vrstvy látky z obsahu.

„Tohle sis objednal,“ naklonila se k Juharimu.

Píchla ukazovákem k štíhlému, vpředu špičatému válci s trychtýřkem vsazeným na opačném konci; čouhal z něho motouz jako myší ocásek. Měděně a přitom tvrdě se na slunci leskl.

„Dvě nálože, prášek z dřevěného uhlí a ledku a ještě jedné příměsi, k tomu petrolej. Mezi nimi trubička se střelným prachem.“

„Ach.“ Znělo to nebezpečně. Ale něco podobného tušila. „To druhé je Nazar-bogův dárek pro tebe.“

Ke střele byla přibalena zbraň v kožené pochvě. Stříbrný jílec zdobený vyrytým ornamentem květů, úzká ocelová čepel o něco delší než loket. Jediné ostří tenké jako vlas, silný hřbet s patkou, žádná záštita. Působila ušlechtilé a smrtonosně.

Juhari potěžkal mistrně vyvážený tesák a zkusmo jím švihl. „Říká se mu chajbar.“

„Můžeš jít dál se mnou? Nepotřebuješ si odpočinout? Uvítal bych, kdybys mi ještě jednou pomohla.“

Přikývla. Potřebuje ji; bude ho následovat.

„Postupují k Zámku,“ sdělil prostě. „Musím je zastavit.“

Hrdlo se jí sevřelo. Bude zabíjet...

Nahoře na hřebeni se ve větru třepetají jačí ocasy a pestrobarevné klůcky, zvoní Nazar-Bogovova kovadlina. K oblině chlebové pece se naklání žena, která zapletla Marjam do copů červené štrapce pro dívčí ozdobu, a na rozpálené vnitřní stěny šikovně nahazuje bochánky těsta. Mrňavý Toraj kluše trávou kotliny, nad hlavou mu pluje velký papírový drak...

Usadili se mezi balvany na vrcholu bradla ve stínu mohutnějších útesů, do jejichž temen se opíralo slunce. Pod nimi se táhla úzká, hluboká úžlabina porostlá nízkým křovím.

„Bude to stačit?“ zeptala se Marjam.

Juhari jenom kývl. Právě usadil dlouhou střelu do korýtky z valounů a oblázků, špicí mezi nebe a hroty hor. „Slyším je,“ oznámil klidně.

Dívka napjala smysly. Skutečně, slabounké zvuky se přibližovaly a sílily. Dusot stovky nohou, bezděčné zakašlání, ledabyly prohozené slůvko. Juhari se připlazil k okraji plošinky. Stejně opatrně se vrátil, podložil válec kusem tuhé kůže, kterou na volných stranách zatížil kameny, a celou složitou stavbu upravil tak, aby čenich válce směřoval trochu níž a víc napravo.

„Schovej se a raději si zacpi uši,“ vybídl ji. „Odpálím raketu.“

Neznámé slovo ji nepřekvapilo tolik jako skutečnost, že se nepustil do rozkřesávání ohně – bylo jí divné, že si jej nepřichystal dřív! – jen vytáhl krabičku s tenkými dřívky. Jedním z nich škrtl o skálu: vyskočil modrozlutý plamínek, zakousl se do ocásku vyčuhujícího z válce...

Vybaven gigantickými zkušenostmi, neopomenul Farchod užitečný průzkum. Než se pustil do labyrintu soutěsek, za nimiž se tajila pevnost Cizího, nechal nejbystřejší z vojáků prošmejdít okolí. Vrátili se s příznivými zprávami. Kde nic tu nic, natož nějaká léčka. Pár svištů, co před nimi zdrhli.

Kráčel rázně a sebejistě, ale očima těkal po stěnách a zubovitým cimbuří táhlé průrvy. Měl příležitost na kratičký úsek času ohmatat mysl svému soupeři a současně kořisti; co by Juhari udělal? Co proti němu a jeho jednotce může podniknout? Je sám... Ne, nemusí být sám! Choram se k němu zaručeně nepřipojil, má vlastní zájmy. Je s ním Azízova nevěrnice. Připravil se už v nočním sadu, že ji během blízké doby znovu potká.

Svrběl ho zátylek. Podrbal se pod lemem střídmeého turbanu. Něco... něco přehlédl. Drobnost, která unikla...

„Áááá!“

A Farchod se vrhl střemhlav kupředu, neohlížeje se na důstojnost a ozbrojence pochodující za ním. Pádil, kolik mu jen dovolily tělesná schránka i jeho moc, jež v ní přebývala oslabená. Předhonil by závodního koně. Žabím skokem zapadl za první velikánský balvan v dosahu. Vmáčkl se mezi něj a bok skály. Stočil se do klubka, hlavu mezi koleny, prsty přidržovaly turban jako chránič. *Pokud všechny ostatní strategie a plány selžou, ustupte.*

Jeho mužstvo ztuhlo v nevěřicném údivu.

Zápalná šňůra právě dohořela.
